

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus III. De Clericis conjugatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63440)

TITULUS III.

De Clericis conjugatis.

SUMMARIUM.

1. Clerici conjugati sunt in duplici classe.
2. 3. Quid Juris, si Clerici Minoristæ contrahant Matrimonium:
4. Vel in Sacris constituti.
5. An conjugati possint promoveri ad Ordines.

1 **C**lerici conjugati sunt in duplici classe. 1. Qui post susceptos Ordines Minores validum contraxerunt Matrimonium. 2. Qui post Matrimonium validè initum susceperunt Ordines etiam Majores. Addi potest tertia classis eorum, qui post Ordines Majores invalide & illicite attentant Matrimonium contrahere; sed hi non sunt propriè *conjugati*; quia Matrimonium non valet. Nihilominus tamen & de his agitur in hoc Titulo.

2 Dicò 1. Clerici Minoristæ non solum validè, sed etiam licite contrahunt Matrimonium. 2. ipso tamen facto amittunt Beneficia prius habita. 3. & privilegia Clericalia, v. g. competentiar, immunitatis à tributis, collectis &c. 4. privilegia tamen *canonis*, & *fori* in Criminalibus, & probabilius etiam in Civilibus causis, retinent, si observent certas conditiones, nimirum si contraxerint cum una, eaque virgine: si deferant habitum Clericalem, cum tonsura: & si ab Episcopo deputati actu serviant alicui Ecclesiæ. Pars I. est tertia ex

c. 1. h. t. & ex communi DD. ac ratione, quia nec
 votum nec lex Ecclesiastica obligat hos Clericos
 ad statum cælibem. Pars 2. ex *d. c. 1.* ubi di-
 cuntur compellendi *ad relinquenda Beneficia, &*
retinendas uxores: nemo autem compellendus est
 ad relinquendam rem suam, cujus habet dominiũ
 & justam possessionem: ergo supponit textus,
 quod Beneficiorum quasi-dominium ipso facto
 amittant ducendo conjugem. Ratio est, quia
 tacite censentur renunciare beneficiis per assump-
 tionem statũs incompatibilis, qualis est Matrimo-
 nialis cum Divinis & Ecclesiasticis obsequiis. *c. 3.*
& 5. eod. Unde sequitur, quod casu, quo Matrimo-
 nium propter impedimentum dirimens, v. g.
 consanguinitatis, affinitatis &c. invalidè contra-
 hunt scienter, non ipso facto amittant beneficia;
 quia scienter contrahens invalidè efficaciter non
 vult contrahere, aut assumere statum incompati-
 bilem. Imola, Decius &c. apud Sanch. *l. 7. de*
Matrim. d. 43. n. 2. aliud est, si ignoranter cum
 impedimento dirimente contrahunt, teste Sanch.
n. 5. cum communi contra Laym. & Pirhing; quia,
 quantum est ex se, volunt efficaciter eligere sta-
 tum incompatibilem cum beneficiis, adeoque his
 renunciare. Et istud ego quoque olim verius esse
 censui; sed nunc mutavi mentem; quia Jura no-
 stra, quando privatos volunt Beneficiis Clericos,
 loquuntur de Matrimonio valido, uti in *citt. c. 1.*
3. 5. ergo per invalidum non privantur, sive scien-
 ter sive ignoranter contraxerint invalidè; cum
 Jura non faciant inter hæc discrimen, & odiosa
 sint aliàs restringenda. Accedit regula generalis
c. 52. de R. J. in 6. ibi: non præstat impedimen-
tum.

tum, quod de Jure non sortitur effectum. Nec verum est, quod Matrimonium invalidum re ipsa sit status incompatibilis cum beneficiis, cum revera nullum inducat statum. Pars 3. patet ex *c. un. h. t. in 6.* ubi, postquam his Clericis conjugatis, si servant certas condiciones, conservatur privilegium fori & canonis, subjungitur: *in ceteris autem gaudere nolumus privilegio Clericali, ad eoque habentur pro Laicis.* Pars 4. tum ex *c. un. cit.* ubi requiruntur duæ priores condiciones, tum ex Trid. *f. 23. c. 6. de ref.* ubi requiritur tertia. Quod autem retineant etiam privilegium fori *in civilibus*, desumitur ex *d. c. un. ibi: cum (juxta Parisiense Concilium) nullus Clericus distringi, aut condemnari debeat à Judice Saculari: præfenti declaramus edicto, hujusmodi Clericos conjugatos pro commissis ab eis excessibus, vel delictis trahi non posse criminaliter aut civiliter ad Judicium Saculare: nec ab ipsis secularibus Judicibus eos debere personaliter vel etiam pecuniariter ullatenus condemnari.* Accedit, quod non fit assertendus recessus à Jure antiquiori, si clarè non exprimatur in recentiori: sed de Jure antiquiori Clerici omnes gaudebant privilegio fori tam in Civilibus quàm in Criminalibus. per *can. 3. 11. 13. d. 32. c. 2. de for. comp. &c. in d. c. un.* autem non clarè exprimitur exceptio in Civilibus: ergo.

Objic. 1. Privatio Beneficii est pœna: sed pœna non incurritur ante sententiam, & ipso facto. 2. In *c. 3. & 5. cit.* dicuntur hujusmodi Clerici suis beneficiis *privandi*: ergo non ipso facto *privati* existunt. 3. In *can. 8. caus. 12. q. 1.* statuitur, ut Clericis conjugatis provideatur de ssi-

pen-

pendiis. Et in *c. 7. h. t.* supponitur, eos posse habere Beneficia. 4. Ignoranter contrahentes Matrimonium invalidum efficaciter intendunt statum incompatibilem cum Beneficio: ergo tacite illi renuntiant ex præsumptione Juris. per *c. 3. & 5. cit.* non minùs, ac qui validum contrahunt; sicut bigamiam contrahit, qui transit ad secundum Matrimonium, licet istud ex ignorato impedimento fuerit invalidum, scilicet *propter affectum intentionis cum opere secuto. c. 4. de bigam.* R. ad *I. N. ma.* quia pœna non habet locum, ubi culpa non est: sed Clerici Minoristæ ducunt conjuges sine culpa: igitur non in pœnam, sed ex sola Juris dispositione, & tacita renuntiatione à Jure præsumpta, privantur beneficiis. Ad 2. *dist. ant.* dicuntur *privandi & c.* possessione, si illa *detinere præsumant*, vel de Facto. *C. ant.* dicuntur *privandi* titulò beneficiorum, vel de Jure. *N. ant. & cons.* qui enim renuntiâsse præsumitur à Jure Beneficio, vel conditionem cœlibatûs à Jure in Beneficiatis requisitam non implet, titulum & jus in beneficio jam amisit. Ad 3. ibi per *stipendia* intelliguntur salaria, quæ debentur ratione laboris vel ministerii temporalis in Ecclesia obiti, v. g. *aditus, cantoribus &c.* si fortè sint Clerici conjugati. In *c. 7.* supponitur quidem, Clericos conjugatos posse beneficia habere, at ex dispensatione Pontificis; nam Episcopus contra Jus commune dispensare nequit, nec ipsi hoc in *d. c.* conceditur. Ad 4. Cùm de Jure errantis nullus sit consensus, illa intentio nullum sortitur effectum. De *in dist. cons.* ergo tacite renuntiat per errorem, qui facit renuntiationem nullam (cùm ignorans

impedimentum intendat frui Matrimonio verò
Conc. conf. absque errore. *Neg. conf.* vel renu-
 tiat sub tacita conditione, si Matrimonium valeat
C. conf. absolutè. *N. conf.* quia Matrimonium vali-
 dum (sicut Sponsalia de futuro tantum) non
 inducit statum incompatibilem cum beneficio. In-
 ritas cum bigamia est nulla, partim quia in d. c. 1.
 est sermo de Clericis, qui in majoribus confes-
 sione attentant contrahere Matrimonium secundum
 adeoque scienter invalidè, partim quia ibi biga-
 mia statuitur in pœnam delicti, Clericus ergo
 Minorista ad nuptias convolans non in pœnam
 delicti privatur beneficiò, partim quia in pœna
 bus non est faciendâ extensio à casu expresso
 non expressum; imò ipsum *c. cit.* vult non ex-
 tendi, quia expressè addit restrictionem per verba
in hac questione.

- 4 Dico 2. Clerici constituti in Sacris seu
 ribus Ordinibus, inter quos hodie recense-
 etiam Subdiaconatus, *can. 10. 11. dist. 32. c. 1.*
 sicut illicitè, ita invalidè contrahunt Matrimonium
 propter votum solenne castitatis. *c. 1. cit. c. 1. 1.*
Clerici, vel vov. Trid. s. 24. can. 9. de Sacram. Ma-
trim. Si tamen attentent, incurrunt irregula-
 tem, & excommunicationem ipso facto, non
 tamen reservatam. *c. 1. & 2. eod. Clem. un. de res-*
sang. & affinit. ac insuper in pœnam possunt
 vari beneficiis, non tamen ipso facto privati
 existunt. *c. 1. h. t. ibi: sed si in subdiaconatu*
aliis superioribus Ordinibus uxores accepisse
tur, eos uxores dimittere - - compellere pro-
 en! solas uxores, non beneficia, dimittere cogi-
 di sunt; ergo privatio ipso Jure non est

Objic. Minoristæ contrahentes Matrimonium ipso Jure privantur beneficiis, uti dictum: ergo & in Sacris constituti; quia hi insuper illicitè ducunt conjuges, consequenter non debent esse melioris conditionis propter suum delictum. *R. N. Conf.* quia apud illos privatio est in Jure expressa, non apud hos; notum est autem, quòd in odiosis nec propter majoritatem rationis facienda sit extensio. Dein etiam ratio est dispar; quia Minoristæ privantur beneficiis propter assumptum statum incompatibilem, & indè præsumptam renuntiationem, Majoribus autem initiati non assumunt statum incompatibilem, cùm Matrimonium non valeat.

Dico 3. Conjugatus non potest licitè promoveri ad Ordines Clericales, etiam Minores, vel primam Tonsuram, & sic fieri *Clericus conjugatus*, nisi ipse priùs voveat castitatem, & uxor consentiat, ac insuper ista ingrediatur Religionem, vel, si propter provecctam ætatem non est suspecta de incontinentia, saltem votum castitatis emittat. De *prima Tonsura & Minoribus* colligitur ex *can. 6. d. 77. c. ult. de temp. ordinat. in 6. Trid. s. 23. c. 4. de Ref.* quia juxta *c. ult. & Trid. c. ult.* nullus licitè promovetur ad Tonsuram vel Minores Ordines, nisi probabilis exstet conjectura de intentione ad Majores Ordines progrediendi, quæ dari vel præsumi nequit in conjugato, qui sine voto continentiæ, & consensu uxoris &c. vult ordinari. De *Majoribus Ordinibus*, si conjugatus jam sit Clericus, seu in Minoribus constitutus, ulterius suscipiendis constat ex *can. seriatim. 14. d. 32, c. 2. h. t. c. 5. & s. de convers. conjug.* ubi dictæ conditiones re-

quiruntur in conjugato ad Sacros Ordines promovendo. *Objic.* In Ecclesia Græca, licet jam sacris initiati non permittuntur ducere uxores, Clericis tamen Minoribus conjugatis, qui cum virgine contraxerunt, licitum est sine dictis conditionibus recipere Ordines Majores, imò & uti Matrimonio: ergo & Clericis conjugatis in Ecclesia Latina. *N. Conf.* quia in Ecclesia Latina prohibitum id est in SS. Canonibus *citt.* in Græca autem expressè permittitur in *c. 6. h. t.* Ex quo apparet, cœlibatum Clericorum & Sacerdotum non Jure Naturali aut Divino, sed Ecclesiastico tantùm esse introductum; aliàs enim Græcis ab Ecclesia permitti non possent conjugium.

TITULUS IV.

De Clericis non Residentibus in Ecclesia vel Præbenda.

SUMMARIUM.

1. In quo consistat residentia Beneficiorum.
2. Regulariter tenentur residere omnes.
3. 4. 5. Et quidem Curati Jure Divino, & Naturali: & quomodo.
6. Canonici autem Jure Positivo Humano.
7. Quinam fructus debeantur residentibus.
8. An sufficiat præsentia ficta ad illos lucrandos.
9. 10. Qua sit pœna non-residentium.

I AD vitæ honestatem Clericorum Præbendas, seu beneficia Ecclesiastica, obtinendum vel maximè pertinet officium, seu
fun-